

Od redakcji

Drugi numer półrocznika „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego” z 2024 r. otwiera tekst z obszaru etyki ekologicznej na temat zmian klimatycznych i ich skutków. Autorzy przedstawiają szczegóły zmian klimatycznych oraz podają kilka sugestii teologicznych, dotyczących koniecznych zmian w celu odwrócenia i uzdrowienia aktualnej sytuacji klimatycznej.

Artykuł z obszaru teologii pastoralnej prezentuje wstępne spostrzeżenia dotyczące problematyki sumienia w tym dziale teologii. Autor postuluje nawiązanie do „teologii ludu”, która może być pomocna w praktyce podejmowania konkretnych decyzji sumienia, a tym samym w przewyciężeniu przeciwstawiania ich oficjalnym stanowiskom nauczania Kościoła.

Artykuł z obszaru egzegezy biblijnej jest analizą literacką oraz egzegetyczno-teologiczną dotyczącą motywu płaszcza szkarłatnego i korony cierniowej we fragmencie Mt 27,27-31. W artykule została wyjaśniona analogia do wzmianek na ten temat w *Zapiskach więziennych* bł. kard. Stefana Wyszyńskiego.

Artykuł z obszaru nauk liturgicznych wyjaśnia problem związku między urzędem katechisty i dawnym święceniem niższym egzorcysty. Tekst omawia aspekty historii posługi egzorcysty, a także problem działania świeckich w nowej posłudze Kościoła i na tej podstawie wyjaśnia istotę związku pomiędzy obiema posługami oraz natury posług liturgicznych.

Przedmiotem artykułu z zakresu teologii duchowości są modlitwy z okresu wczesnoceltyckiego, zawierające liczne metafory. Autorka dokonała analizy wybranych modlitw celtyckich i na tej podstawie przedstawiła zagadnienie pochwały Stwórcy i pochwały stworzenia.

Tekst z obszaru badań dotyczącego mariawitów jest metodologiczną analizą książki Jerzego Pietrkiewicza *Trzeci Adam. Opowieść o mariawitach*, będącego polską adaptacją *The Third Adam* z 1975 r. Autor, posługując się metodą historyczno-porównawczą, omawia zagadnienie hermeneutyki tekstu oraz wyjaśnia problem uznania omawianej pracy jako naukowej w środowiskach akademickim i ekumenicznym oraz jako podstawy do badań teologii mariawitów.

Część historyczną otwiera pierwsza część artykułu poświęconego klasztorowi dominikanek w Budzie (1252–1637). Autor pisze o początkach monarszej funda-

cji zakonnej, która korzystała z opieki papieskiej, protekcji królów węgierskich i wsparcia możnych rodów. Klasztor przez wieki uchodził za najznakomitszy na Węgrzech, a wzniesione budynki określano perłą architektury sakralnej. Był on także ważnym sanktuarium i miejscem pielgrzymek do grobu św. Małgorzaty Węgierskiej (1242–1270).

Tematyce zakonnej poświęcony jest kolejny tekst, prezentujący zawiadomienia o zgonach dominikanek raciborskich (z 1740 i 1743 r.), które zachowały się w zbiorze materiałów archiwalnych klasztoru dominikanów w Znojmie (Czechy). Lektura omawianych dokumentów pozwala nakreślić obraz pobożności zakonnej końca czasów habsburskich na Śląsku.

Przedmiotem kolejnego tekstu jest kult św. Jozafata Kuncewicza (1580–1623), który rozpowszechnił się głównie po jego kanonizacji w 1867 r. Autor analizuje przechowywane w polskich składnicach książki i broszury, jakie ukazały się w XIX w. w Polsce i Europie, i uzasadnia, że potwierdzają nie tylko kult świętego jako patrona unii, ale także jako orędownika wskrzeszenia niepodległej Polski i Litwy oraz ukonstytuowania się na mapie ówczesnej Europy nowych państw narodowych: Ukrainy i Białorusi, w ścisłym sojuszu z ich zachodnim i północnym sąsiadem.

Przeżywając 100. rocznicę nowej cyrkumskrypcji Kościoła katolickiego w Polsce, jaka miała miejsce w 1925 r., autor kolejnego artykułu opisuje udział ówczesnego biskupa diecezji kujawsko-kaliskiej, Stanisława Zdzitowieckiego (1854–1927), w powstaniu diecezji częstochowskiej. W tekście zwraca uwagę, że propozycja utworzenia nowej diecezji w duchowej stolicy Polski cieszyła się poparciem całego episkopatu, a jej powstanie zostało zatwierdzone w 1925 r. w konkordacie zawartym pomiędzy Stolicą Apostolską i II Rzecząpospolitą oraz w bulli papieża Piusa XI *Vixdum Poloniae unitas*.

Ostatni artykuł naukowy jest z zakresu pogranicza historii Kościoła i historii sztuki kościelnej. Tekst dotyczy kościoła pw. św. Dominika w Turobinie, będącego znaczącym przykładem renesansowej architektury sakralnej na Lubelszczyźnie i ważnym zabytkiem na dzisiejszej mapie naszego kraju.

Dział *Recenzje – Materiały – Sprawozdania* zawiera kilka tekstów. Pierwszy z nich to recenzja książki na temat kontekstów życia i męczeńskiej śmierci bł. Józefa Cebuli OMI (1902–1941), wydanej pod redakcją Pauliny Jabłońskiej w 2024 r. Kolejna recenzja to obszerny tekst omawiający zapiski Vaclava Havla z kwietnia 1985 r. przedstawiające jego ówczesne poglądy dotyczące problematyki wojny i pokoju. Następna recenzja dotyczy autobiografii ks. infułata Pawła Pyrczały (1932–2023) – wieloletniego dyrektora wydziałów duszpasterskich diecezji opolskiej i gliwickiej, a także orędownika polsko-niemieckiego pojednania, bę-

dącej przyczynkiem do zrozumienia sytuacji Kościoła katolickiego w Niemczech i w Polsce, a szczególnie na Śląsku w XX w. Ostatnie dwa teksty w prezentowanym numerze półrocznika to sprawozdania; pierwsze z nich przybliży posiedzenie kuratorium stowarzyszenia *Bioethicists in Central Europe* na temat sztucznej inteligencji (Wiedeń, 24 X 2024 r.), a drugie prezentuje działalność Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w roku akademickim 2023/2024.

